ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Вченої ради
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ В.С. Бакіров

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
з питання: **«Про наукову діяльність в університеті у 2017 році»**
від 28 березня 2018 р., протокол №4

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з наукової роботи професора В.О. Катрича щодо основних результатів наукової та науково-технічної діяльності за 2017 рік, **Учена рада відзначає** таке.

Університет має потужний науковий потенціал. У викладацькій та науковій діяльності беруть участь 25 академіків та членів-кореспондентів НАН України, 374 доктори наук, професори та 1049 кандидатів наук, доцентів. Чисельність штатних працівників 1619 осіб (з них 251 – доктори наук, 821 – кандидати наук), 784 особи є працівниками науково-дослідної частини, з них 342 особи – штатні працівники НДЧ (у тому числі 21 – доктори наук, 90 – кандидати наук).

Основу фінансування наукової діяльності в університеті складають кошти загального фонду державного бюджету. За рахунок коштів державного бюджету в 2017 році університетом виконувалось 103 науково-дослідні роботи, у тому числі 86 фундаментальних НДР з обсягом фінансування 37608,089 тис. грн. та 17 прикладних НДР і розробок з обсягом фінансування 12238,048 тис. грн.

До тематичного плану університету було включено 9 наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених загальним обсягом фінансування 1526,7 тис. грн. Дванадцять молодих учених університету є експертами в Експертній раді МОН України.

На збереження 5 наукових об'єктів університету, що становлять національне надбання, із загального фонду державного бюджету було виділено 1322,0 тис. грн.

Проводилась робота щодо збільшення обсягів позабюджетного фінансування. Обсяг надходжень до спеціального фонду за результатами наукової та науково-технічної діяльності склав 20436,9 тис. грн. За рахунок коштів спеціального фонду та коштів спонсорів й інвесторів було придбано нового наукового обладнання на суму понад 10700,0 тис. грн.

У 2017 році було завершено виконання 38 науково-дослідних робіт, які фінансувалися із загального фонду державного бюджету, з них 32 – за фундаментальними дослідженнями та 6 за прикладними дослідженнями і розробками на загальну суму 15794,021 тис. грн.

На конкурс до МОН України щодо виконання робіт за рахунок коштів державного бюджету в 2017 році було подано 49 проектів НДР на суму 83345,352тис. грн. За результатами конкурсу до фінансування було прийнято 39 НДР на загальну суму 21172,321 тис. грн.

У міжнародних наукометричних базах даних зареєстровано 1546 статей та тез доповідей, у тому числі 556, 333 та 657 – у наукометричних базах даних Scopus, Web of Sciense та Index Copernicus відповідно. Кількість цитувань у виданнях, що входять до Scopus, дорівнює 4422. Сумарний h-індекс університету становить 63.

За даними наукометричної бази даних Scopus університет посідає друге місце серед усіх українських навчальних закладів. Каразінський університет увійшов до рейтингу кращих університетів світу QS World University Rankings з найкращим серед українських ВНЗ результатом, посівши 401 місце.

Співробітниками університету опубліковано 5163 наукових праць, з них 1770 – за кордоном. Отримано 63 охоронні документи, власником 30 з них є університет; подано 71 заявку на видачу охоронних документів. Видано 42 Вісники, 188 навчальних посібників та підручників, 119 монографій, з них 36 – за кордоном. До міжнародної бази даних Scopus входять 2 видання університету: «Studies of Changing Societies: Comparative and Interdisciplinary Focus» та Вісник університету, серія «Біологія». Планується подати на реєстрацію ще 6 наукових видань університету. Проведено 132 наукові заходи, з них 49 міжнародних.

У 2017 році працювали 25 спеціалізованих вчених рад (16 із захисту докторських і 9 із захисту кандидатських дисертацій) за 50 спеціальностями. Співробітники університету захистили 100 дисертацій, з них 10 докторських дисертацій (у тому числі 6 у спецрадах університету) та 90 кандидатських дисертацій (у тому числі 50 у спецрадах університету).

В аспірантурі університету навчаються 250 осіб, у докторантурі – 8 осіб.

Співробітники університету отримали 3 Державні премії в галузі науки і техніки (Указ Президента України від 7 квітня 2017 року №101/2017 «Про присудження Державних премій України в галузі науки і техніки 2016 року»). Рішенням Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки робота «Цивілізаційний вибір України і соціальний прогрес» (співавтор роботи – академік Бакіров В.С.) рекомендована до присудження Державної премії України в галузі науки і техніки 2017 року.

Молоді науковці університету отримали 1 грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених, 1 грант Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень, 2 премії Президента України для молодих учених, 1 премію Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій, 7 науковців отримують стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених, 13 студентів одержують стипендії Президента України.

У Всеукраїнських та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт брали участь 78 студентів, з них 19 стали переможцями Всеукраїнських конкурсів і 10 міжнародних. Молодими науковцями університету опубліковано 15 монографій, з них 4 за кордоном; 671 стаття та тези доповідей, з них 490 за кордоном, у тому числі 360 входять до міжнародних наукометричних базах даних.

Університет здійснює різнобічне, тісне і плідне співробітництво з інститутами Національної академії наук та галузевих академій наук України, розвиває науково-технічне співробітництво із закладами вищої освіти й підприємствами України та інших країн. За міжнародними програмами і партнерськими угодами виконується 14 робіт.

Здійснюється співпраця з підприємствами ДП «Укроборонпром». Обсяг наукових досліджень і розробок, спрямованих на вирішення питань забезпечення обороноздатності і безпеки держави, складає біля 9,0 млн. грн.

Університетом здійснювались заходи з розвитку інноваційної діяльності. До збірника «Інноваційні розробки вищих навчальних закладів та наукових установ МОН України» увійшло 19 розробок університету.

Серед **основних завдань** з організації наукової діяльності та виконання наукових робіт та розробок в університеті слід відзначити такі:

• Досягнення та зміцнення провідних позицій у сфері наукової діяльності серед університетів України та отримання результатів досліджень найвищого світового рівня.

• Забезпечення розвитку результативності наукової діяльності за всіма її складовими й відповідності її показників до вимог для отримання **статусу дослідницького університету та запровадження базового фінансування** на проведення наукових досліджень і розробок за якомога більшою кількістю пріоритетних наукових напрямів (за відповідними галузями наук).

• Здійснення заходів, спрямованих на запровадження в університеті базового фінансування й пов'язаних з визначенням та формуванням наукових структур, підрозділів та колективів, які за ефективністю та результатами наукових досліджень при проведенні державної атестації можуть бути визнані як такі, що посідають лідерські (категорія А – базове фінансування належить пріоритетно) та провідні (категорія Б – фінансування за наявності коштів) позиції у розвитку вітчизняної науки за даним науковим напрямом.

При цьому необхідно враховувати, що результатом державної атестації стану наукового напряму є атестаційна оцінка, зокрема, за такими основними критеріями діяльності:

- *фінансові показники за останні 5 років (обсяги фінансування на наукові дослідження і розробки за загальним та спеціальним фондами);*
- *кадровий склад наукового підрозділу, у тому числі чисельність докторів наук, кандидатів наук, докторантів та аспірантів;*
- *кількість журналів, які входять (просуваються) до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science;*
- *кількість статей у наукових журналах, які рецензуються у базі даних Scopus та Web of Science на одну штатну одиницю наукових та науково-педагогічних працівників;*
- *придбано (або залучено) обладнання за останні 5 років на суму в тисячах гривень (з переліком).*

• Збільшення обсягу позабюджетного фінансування, кількості прикладних робіт і розробок, документів на права інтелектуальної власності на винахід, розвиток міжнародного співробітництва й залучення до наукової роботи талановитої молоді.

Вчена рада ухвалила:

1. У сфері організації та розвитку наукової діяльності університету головною метою є зосередження зусиль, які спрямовані на досягнення провідних позицій у пріоритетних напрямах вітчизняної науки, отримання результатів найвищого світового рівня, забезпечення національної безпеки та обороноздатності держави, вирішення найважливіших проблем розвитку людини і суспільства, залучення до наукової роботи талановитої молоді.

Відповідальні: проректор з наукової роботи.
Термін: постійно.

2. Науково-дослідній частині університету:

2.1. Провести аналіз ефективності наукової діяльності структурних підрозділів університету щодо визначення наукових колективів, які за одержаними результатами **найбільшим чином відповідають** вимогам державної атестації та є конкурентоспроможними **при визначенні державною атестаційною комісією лідерів** за даним науковим напрямом (за категорією А).

2.2. Спільно з деканами факультетів та директорами НДІ проаналізувати стан, результативність та ефективність наукової та науково-технічної діяльності колективів, які працюють за одним науковим напрямом у різних підрозділах університету й за результатами аналізу сформувати колективи, які за результатами державної атестації **можуть претендувати** на провідні позиції у розвитку вітчизняної науки за даним науковим напрямом і отримання підтримки за рахунок базового фінансування.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, начальник НДЧ.
Термін: до 31 травня 2018 р.

3. Науково-дослідній частині, деканам факультетів, директорам НДІ:

3.1. Узяти під особистий контроль питання щодо формування для участі у конкурсі МОН України проектів на виконання фундаментальних досліджень та прикладних досліджень і розробок, фінансування яких має розпочатись за рахунок загального фонду державного бюджету з січня 2019 року в частині їх наукового рівня, відповідності вимогам МОН України і Положення про проведення конкурсного відбору проектів і наукових досліджень і розробок університету. Особливу увагу звернути на розвиток прикладних досліджень і розробок, зокрема тих, що спрямовані на забезпечення обороноздатності та безпеки держави.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, начальник НДЧ, декани факультетів, директори НДІ.
Термін: до 15 травня 2018 р.

3.2. Розробити плани заходів, які спрямовані на:

– як найшвидше входження видань університету до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science;

– активний пошук позабюджетного фінансування в Україні і за кордоном та збільшення загальних обсягів позабюджетного фінансування; активну участь науковців університету в міжнародних програмах (зокрема у програмі ЄС «Горизонт-2020), грантах, фондах, та конкурсах різного рівня, у виконанні госпдоговірних робіт, наданні послуг тощо;

– розвиток патентно-ліцензійної роботи та збільшення за всіма напрямами наукової діяльності публікацій у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних (перш за все до Scopus, Web of Science, Index Copernicus для соціо-гуманітарних наук), та у провідних наукових закордонних виданнях з індексом SNIP $\geq 0,8$ (Source Normalized Impact Per Paper);

– підвищення результативності фундаментальних наукових досліджень, прикладних досліджень та розробок за всіма їх складовими;

– залучення молодих науковців, аспірантів та студентів до наукової та науково-технічної діяльності.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, начальник НДЧ

Термін: до 31 травня 2018 р.

4. Науково-дослідній частині вжити заходи щодо удосконалення діяльності Інноваційного центру університету в частині:

4.1. Документального оформлення власності університету та інтелектуальної власності виконавців (співробітників університету та зовнішніх сумісників) за результатами, отриманими при виконанні наукових досліджень і розробок за програмами МОН України та програмами і грантами різного рівня.

4.2. Впровадження широкого рекламування (маркетингу) результатів досліджень, отриманих науковцями університету, з метою їх подальшого впровадження та комерціалізації.

4.3. Вирішення в структурі НДЧ організаційних питань, спрямованих на забезпечення розвитку міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва університету, формування та супровід наукових проектів за міжнародними договорами, програмами, грантами, фондами тощо, забезпечення тісної співпраці університету з офісними центрами, представництвами, філіями міжнародних організацій та структур в Україні й за кордоном.

Відповідальні: начальник НДЧ.

Термін: до 31 травня 2018 р.

5. Провести виставку до дня Науки за участю керівництва держави, області, партнерів університету, потенційних замовників, де будуть показані всі наукові досягнення університету. Подати її в електронному форматі (в онлайн режимі), у більш розгорнутому вигляді з коментарями розробників.

Відповідальний: Катрич В.О.

Термін: до 01.05.2018 р.

6. Здійснити перехід до великих міждисциплінарних дослідницьких проектів.

7. Посилити прикладні дослідження за рахунок взаємодії з великими українськими і світовими бізнесовими та промисловими корпораціями.